

**Mád Községi Önkormányzat Képviselő -testületének
Gazdasági Programja**

2024-2029

Elfogadva: 2025 április 2.

Tartalom

1	BEVEZETÉS	2
1.1	Jogszabályi háttér	2
1.2	Településtörténet	2
2	HELYZETELEMZÉS	4
2.1	Infrastrukturális ellátottság	4
2.2	Település alapadatai	4
2.3	Foglalkoztatotti adatok alakulása 2001-2022. években	7
2.4	Oktatás, nevelés	8
2.5	Kultúra	13
2.6	Közélet	16
2.7	Egészségügy.....	17
2.8	Szociális ellátórendszer.....	17
2.9	Ipar, kereskedelem, mezőgazdaság	18
2.10	Közigazgatás.....	20
3	AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSI JELLEMZŐI	21
3.1	Önkormányzat jelenlegi pénzügyi helyzete	21
	Általános jellemzők	21
	A pénzügyi helyzet	21
3.2	Az önkormányzat vagyoni helyzete	23
	A vagyoni helyzet	23
4	CÉLOK.....	24
4.1	Stratégiai célok	24
	Gazdaságélénkítés, munkahely-teremtés	24
4.2	Fejlesztési javaslatok (pályázati források bevonásával).....	25
4.3	Vagyon védelme	28
5	TURIZMUS.....	29
5.1	Idegenforgalom	29
5.2	Bor-turizmus, vendéglátás.....	29
6	SWOT ELEMZÉS.....	30
7	A GAZDASÁGI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK.....	31

1 BEVEZETÉS

1.1 Jogszabályi háttér

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban Mőtv.) 116. §-a rendeli el a helyi önkormányzatok számára a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseinek gazdasági programban, fejlesztési tervben történő rögzítését.

A Mőtv. 42.§ 4. pontja a képviselő-testület át nem ruházható hatásköröként határozza meg a gazdasági program elfogadását.

Az Mőtv. 116.§-a ad útmutatást a program tartalmára vonatkozóan a következők szerint: A gazdasági program helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják. A gazdasági program – a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban – kiemelten tartalmazza az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

A 2024-2029 közötti önkormányzati ciklusra szóló gazdasági program elkészítése során mindenképpen figyelembe kell venni az alaptörvényben és az önkormányzati törvényben foglaltakat. Ezen jogszabályok alapjaiban érintik az önkormányzati rendszer működését, finanszírozását, elsősorban a kötelező és önként vállalt feladatok eddigittől eltérő meghatározásával. Az átalakulás alapjaiban érinti az oktatás, az egészségügy, valamint a közszolgáltatások területét. A gazdasági programot a képviselő-testületnek az alakuló ülését követő hat hónapon belül kell elfogadnia.

1.2 Településtörténet

Mád község nevének eredetéről többféle teória is kialakult. A monda szerint honfoglaló őseink vezére Árpád is gyönyörködött a táj festői szépségében. Egy hegy tetejéről csodálta a panorámát, majd lenyűgözve így szólt: "Ma ad Isten szerencsét e tájon Ond és Tarcal vezéreknek!" Így született a "ma ad"-ból a Mád, "szerencsét"-ből a Szerencs, "tájon"-ból a Tállya elnevezés, helységnév. Ond és Tarcal természetesen a honfoglaló vezérek nevét őrzik. Az a hegy, ahol Árpád állt az Isten-hegy nevet kapta. A másik felvetés viszont Kiss Lajos nyelvész, etimológus elképzelése alapján született. Eszerint a nézet szerint a község elnevezése a "Modu" személynévből származik.

A terület az őskor óta lakott, bronzkori edénymaradványait a budapesti Nemzeti Múzeum őrzi. Az i. sz. 400. év környékéről már szőlőtermesztésre utaló leletek is előkerültek.

A település a 13. században már létezett. Már a legrégebbi oklevelekben is mezővárosként említik. A 15. században a tokaji várhoz tartozott, majd a regéci várhoz. 1541-ben a tállyai uradalom részeként említik.

1567-ben a törökök felégették a falut, de ismét felépült, a 16. század végére Zemplén vármegye hetedik legnépesebb települése lett. 1627-ben már vásártartási joga is volt. 1637-ben a törökök újra felégették. Védekezésül a falusiak megerősítették a templomot.

1645-ben pestisjárvány pusztított a faluban, 1694-ben pedig sáskajárás sújtotta a mádiakat. Ezt 1695-ben egy jégeső követte. A sok csapás után a település újra fejlődésnek indult. II. Rákóczi Ferenc és nővére, Rákóczi Julianna 1700-ban megvásárolta a települést. Maga a fejedelem is gyakran járt Mádon, különösen szüret idején. Mád ekkor már híres bortermelő helynek számított, még Thököly Imre is hazaengedte katonáit szüretre.

1739-ben újabb pestisjárvány sújtotta a falut. A Napóleon elleni háborúk idején a tokaj-hegyaljai hadak Mádnál gyülekeztek. A század végére a település elszegényedett, főként az adók és a rossz időjárás miatt.

1795-ben építették a barokk stílusú mádi zsinagógát. Európában a mádi zsinagógán kívül hasonló stílusú csak egy van. Az átépítése során a barokk és copf építészeti stílus keveredése jött létre, ettől vált egyedivé és Magyarország egyik legszebb zsinagógájává. A zsinagóga mellett épült rabbi ház teljes felújítása 2006-ban kezdődött el.

Tokaj-hegyalján már a honfoglalás előtt is éltek szláv és germán törzsek. A terület ugyanis vadászatra, halászatra alkalmas volt, sőt a puha tufában barlanglakásokat is ki tudtak alakítani. Bizonyítékul a község területéről és a Szilvás dűlőből előkerült cserépmaradványok, szerszámfélék, nyíl- és dárdahegyek szolgálnak. A szőlőt is ismerték már, hiszen a honfoglaló magyarok megtalálták és hasznos növénynek látták.

A tatárjárás után olasz telepesek gondozták a szőlőt. Szaporították, sőt nemesítették is akkori tudásuknak megfelelően.

Az Anjou királyok uralkodása idején a szőlőművelés virágzott. A 18. századra érte el a fénykorát borvidékünk. Ekkor felvidéki munkások dolgoztak itt. A tokaji nedű híre messzire jutott. A szekérkaravánok Lengyel-, Német- és Oroszországba szállították a bort.

19. század első felében ismét járványok pusztítottak. Az 1848-49-es szabadságharc során sok mádi vesztette életét, köztük a tizenöt éves Koroknay Dániel, a szabadságharc gyermek-hőse. Nevét ma a mádi általános iskola. 1904-ben bevezették az áramot a településre. 1909-ben érte el a vasút a települést.

2 HELYZETELEMZÉS

2.1 Infrastrukturális ellátottság

A Tokaji borvidék központi részén terül el, a vármegye székhelyétől, Miskolctól mintegy 44 kilométerre, keletre. A közvetlen szomszédos települések: észak felől Erdőbénye, északkelet felől Bodrogkisfalud, kelet felől Bodrogkeresztúr, dél felől Mezőzombor, délnyugat felől Szerencs, északnyugat felől pedig Rátka és Tállya. A térség fontosabb települései közül Mezőzombor és Rátka 5-5, Tállya 7 kilométerre fekszik; a legközelebbi város a 10 kilométerre lévő Szerencs. Legfontosabb közúti megközelítési útvonala a 37. sz főút, mely Miskolc és Szerencs közötti négy sávósítása lehetővé tette Mád település rövidebb idő alatti megközelítését Budapest illetve Miskolc irányából. A település szintén fontos megközelítési útvonala Kassa és Encs irányából a 39-es számú főút. A hazai vasútvonalak közül a települést a Szerencs–Hidasnémeti-vasútvonal érinti, melynek egy megállási pontja van itt. Mád vasútállomás a belterület délnyugati szélén helyezkedik el, közúti elérését a 39-es főútból kiágazó 37 308-as számú mellékút biztosítja

2.2 Település alapadatai

Mád Tokaj-hegyalja ősi, szőlőtermelő települése. Magyarország észak-keleti részén, Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyében, a Zemplén hegység és a Szerencsi dombság között terül el. Területe: 31,86 km². A község fekvése rendkívül kedvező, hiszen bővizű patakokkal szabdaltságot nélkülözve helyezkedik el, hegyek, dombok övezik, egyedül déli oldala nyitott. A községet közvetlenül övező domboldalakon folyik az évszázadok óta ismert és elismert szőlőtermesztés. Ezek a szőlősorok nagyrészt 15-50% lejtésszögű, tehát erősen lejtős domboldalakon, míg a szőlőterületek kisebb része enyhe lejtésszögű területen található.

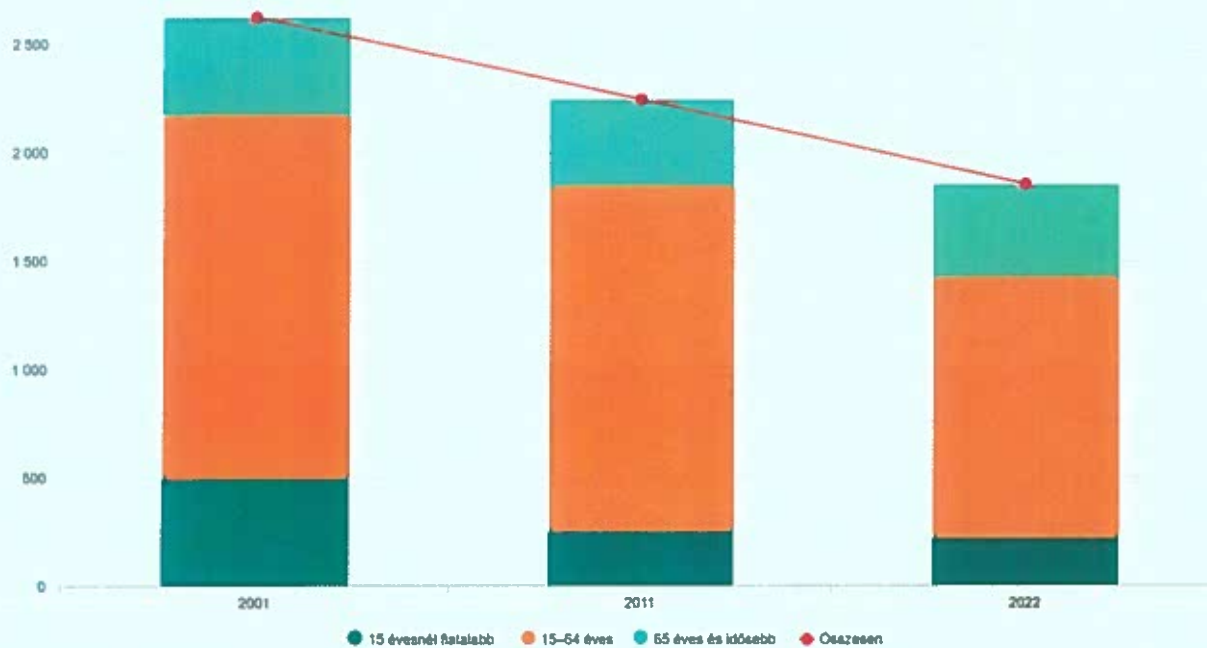
Lakosság: 1943 fő Ebből:

- 0-6 év közötti	113 fő
- 7-18 év közötti	179 fő
- 19-60 év közötti	1095 fő
- 61 év feletti:	556 fő

Népesség száma Mádon 2001-2022 időszakban

A népesség száma főbb korcsoportok szerint
Mád

Fő
3 000

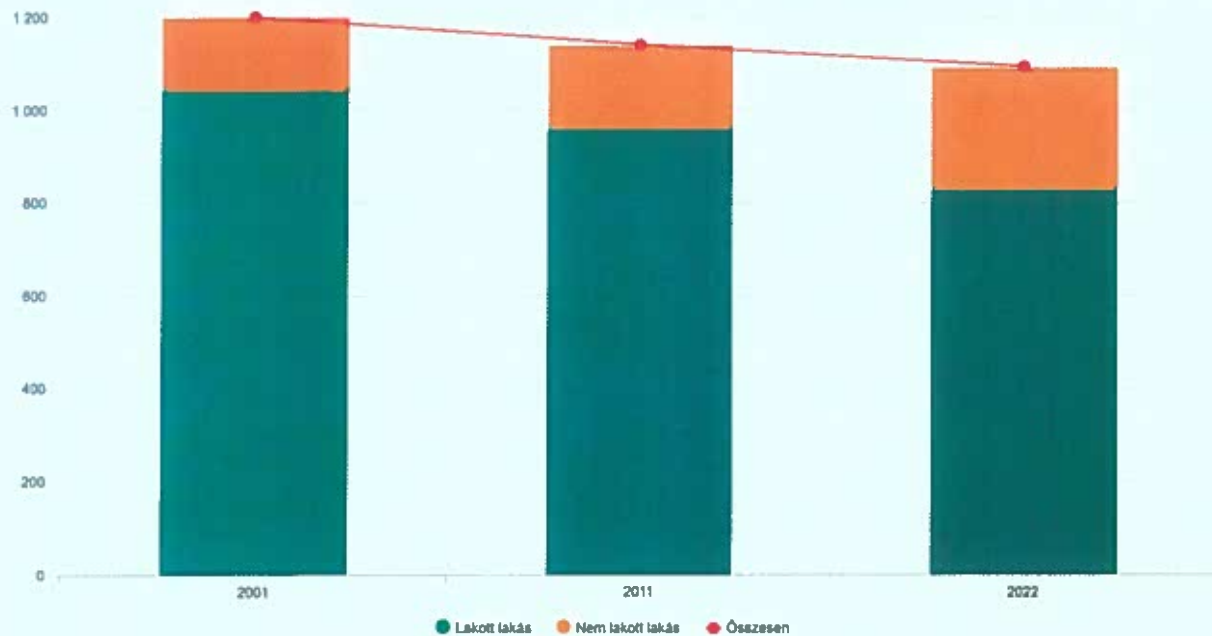

Forrás: (<https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/>)

A lakások száma Mádon 2001-2022 időszakban

A lakások száma lakottság szerint
Mád

Lakás
1 400

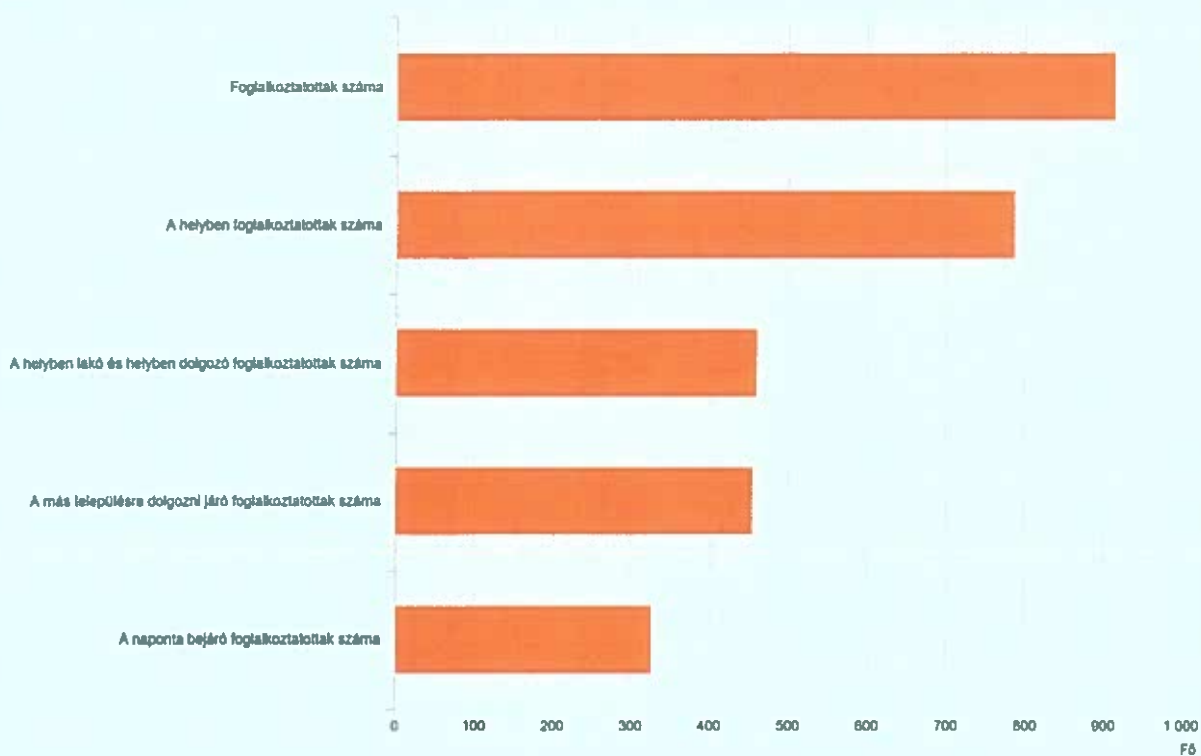
Forrás: (<https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/>)

2.3 Foglalkoztatotti adatok alakulása 2001-2022. években

A foglalkoztatott népesség Mádon 2022.évben

A Központi Statisztikai Hivatal 2022 évi népszámlálás adatai alapján a településünkön a foglalkoztatottak száma 915 fő.

A foglalkoztatott népesség, 2022
Mád

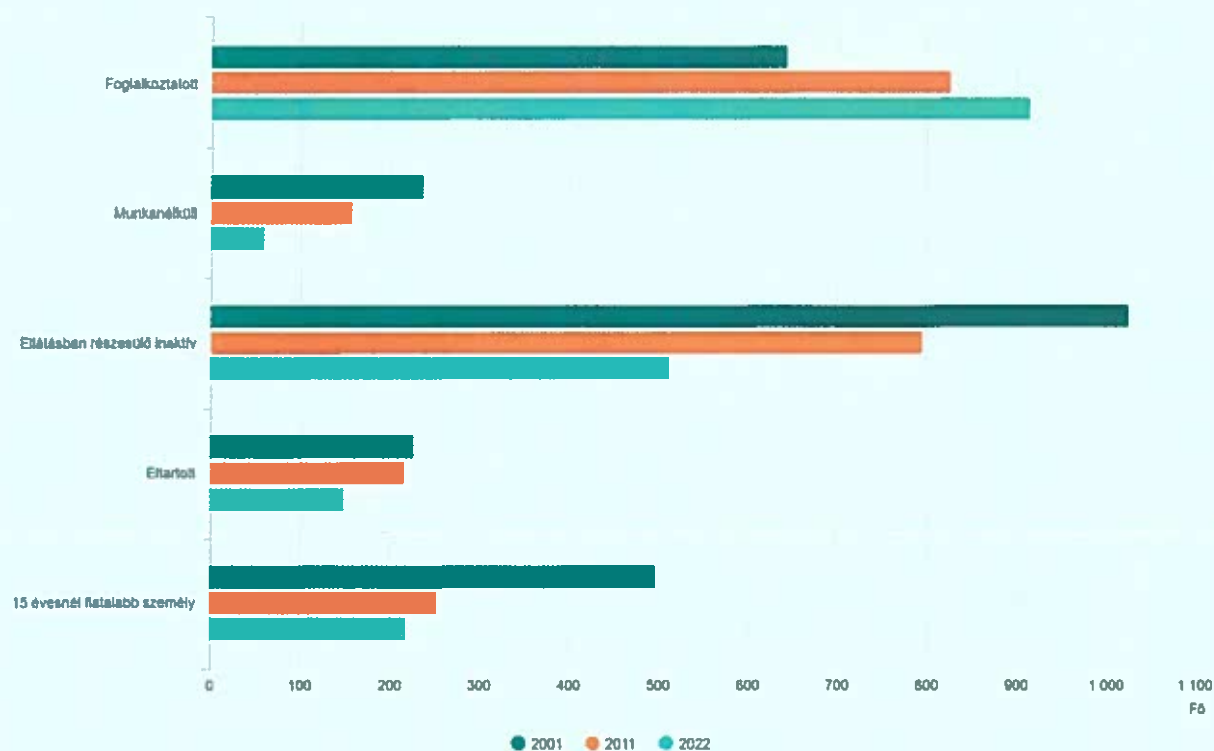

Forrás: (<https://nepeszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/>)

A népesség száma gazdasági aktivitás szerint Mádon 2001-2022 időszakban

A Központi Statisztikai Hivatal 2022 évi népszámlás adatai alapján megállapítható, hogy a településünkön 2001-2022 időszakban folyamatosan nő a foglalkoztatottak száma. A munkanélküli lakosság száma pedig folyamatosan csökken ebben az időszakban. A 15 évesnél fiatalabb személy, valamint az eltartott lakosság száma folyamatosan csökken.

A népesség száma gazdasági aktivitás szerint
Mád

Forrás: (<https://nepeszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/>)

2.4 Oktatás, nevelés

Mádi Napközi otthonos Óvoda, Bölcsőde és Konyha Mád életében

A kisdedóvó az 1315. számú tjk-ban a 405 hrsz. számmal jelzett épületben a mai József Attila út 30.sz. alatt nyitotta meg kapuját 1894 szeptemberében a gyermekek előtt.

Ezen időszakban a megőrzés, a megóvás mellett hangsúlyt kapott a céltudatos nevelőmunka is. Játékkal, énekkel, beszélgetéssel, versmondással irányítják a gyermekek kedélyvilágát, magatartását. Rendre, tisztaságra, értelmes beszédre szoktatják az iskoláskor előtt a gyermeket. Ennek a kornak állít emléket egykori óvodás versében Hegyaljai Kiss Géza történész, református lelkész, aki részese lehetett a boldog gyermekéveknek.

"Itt hagyom a sok szép képet,

Babát, hintát, mindent,

Három évig de jó volt itt
Áldani az Istent.
Itt hagyom a játszóteret
Tágas udvart, kertet
Elmegyünk már, elköszönünk
Kis pajtásim jertek!"

/Búcsúzó az óvodától. Részlet/

A gyermekek reggel 8 óra körül gyülekeztek a kisdédóvodába, a délelőttöt játékkal, óvónő által irányított foglalkozásokkal töltötték, majd 11 órakor hazamehettek ebédelni, akik közel laktak, majd visszajöhettek délután. A gyermekek egy része kosárkában otthonról hozott ennivalót fogyasztotta el napközben, mivel az óvodában nem volt ételfőzés.

Az óvoda életében nehéz, embert próbára tevő időszak volt a háborús időszak. A II. Világháború alatt többször is szünetelt az óvoda. Ezen időben élelmiszergyűjtést szerveztek, és az adományokból beindították a főzést a gyermekek részére. Az óvoda évtizedeken keresztül 2-3 csoporttal működött magas gyermeklétszámmal, két-három óvónő közreműködésével. Így szükségessé vált az óvoda bővítése (1958). A Községi Tanács a Bercsényi úti telket és épületet megvásárolta és így elkezdődhettek az átalakítási munkálatok. 1959 szeptemberében az új óvoda 2 terme már elkészült, a gyermekek birtokukba vehették.

Az 1967/68-as tanévtől már újabb három csoporttal bővült, így az óvoda egy épületben folytathatta munkáját.

Óvodánk Önkormányzati fenntartású részben önállóan gazdálkodó intézmény. Pedagógiai munkánkat 3 óvodai csoportban végezzük, melyet 2005/2006. tanévben a bölcsődei csoport beindításával bővítettük.

Az intézményi élet megszervezésének elvei

Intézményünk kettős funkciót lát el:

- egyrészt a kisgyermek napközbeni bölcsődei ellátását, amely a szociális rendszerhez tartozik,
 - másrészt az óvodás gyerekek nevelését, amely a köznevelési rendszer része.
- Ezzel az ellátási formával a helyi igényeket elégítjük ki, segítjük a településen élő családokat

Bölcsőde

Személyi feltételek: 2 fő kisgyermeknevelő, 1 fő bölcsődei dajka, 1 fő kisegítő végzi munkáját az intézményben.

A bölcsődei nevelésünkről elmondhatjuk, hogy a gondozás és játék során valósítja meg a kisgyermek fejlődését, a testi fejlődés biztosítását, egészséges érzelmi, értelmi fejlődés elősegítését. Ennek szakmai összefoglalása a Bölcsőde Szakmai Programjában található. A kisgyermek a gondozónők segítségével saját tapasztalataik révén megtanulják a társas érintkezés alapjait, az együttműködés elveit, szabályait, a kommunikáció formáit, azok jelentéstartalmát, különböző mozgásformák begyakorlását és nem utolsósorban az anyanyelv megalapozására is mód nyílik.

Intézményünkben az óvoda és bölcsőde a szakmai követelmények betartásával eredményesen segíti a kisgyermek harmonikus fejlődését. Törekszünk egymás szakterületének megismerésére, kölcsönös tapasztalatszerzés lehetőségének megteremtésére, ez mind a bölcsőde, mind az óvoda kompetenciájának erősödését kedvezően befolyásolja. A közös programok is segítik a kölcsönösséget és az egymásra épülést, az együttműködést. Az eltelt időszak igazolta munkánk eredményességét, a két szakterület jól tudott egymáshoz alkalmazkodni. A szülők igényeit, elvárásait a gyermek gondozása, nevelése terén teljesíteni tudjuk.

Óvoda

Személyi feltételek: 6 fő óvodapedagógus, 3 fő dajka és 1 fő pedagógiai asszisztens végzi munkáját az intézményben.

Az óvodánkban, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus felé támasztott követelmény: elfogadó, segítő, támogató, viselkedése minta értékű a gyermek számára. Az óvodapedagógusok törekednek a nem pedagógus alkalmazottakkal az összehangolt tevékenységekre, ezzel az óvodai nevelés eredményességét segítik elő. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlődését speciálisan képzett szakember közreműködésével valósítjuk meg

Továbbképzésre, megújulásra törekvő közösség. A nevelőmunkát segítő dajkák munkájuk eredményessége érdekében dajkaképző végzettséggel rendelkeznek. Barátságos, biztonságos környezetben gyermekszerető pedagógusaink vidám légkörben foglalkoznak a gyermekekkel. A nap folyamán biztosítják számukra a játék folyamatosságát, a változatos élményt, tapasztalatszerzést. A gyermek egyéni szükségleteihez, különböző tevékenységekhez és a foglalkozásokhoz, igazodik a napirend, valamint tekintetbe vesszük a helyi szokásokat, igényeket

Több éves gyakorlati munkánkra megalapozva dolgoztuk ki 1999-ben a Helyi Nevelési Programunkat, mely a helyi sajátosságok figyelembe vételével környezeti nevelésre épülő személyiség fejlesztő és néphagyományőrző program.

A Pedagógiai Programunk elkészítésénél mindig meghatározó volt számunkra az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja. Szerkezeti és tartalmi változtatások során is az alapprogramhoz igazodtunk.

A komplexitás alapelvét érvényesítve, a műveltségterületekben és tevékenységformákban integráltan jelenítjük meg a környezeti nevelést és a hagyományápolást. Legfőbb nevelési feladatunk a gyermeki aktivitás, motiváltság,

kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, kreativitásuk kibontakoztatása és a kompetenciák fejlesztése. A nevelési programunkról elmondható, hogy az Alapprogram rendszerét követi. ennek megfelelően dolgoztuk ki a nevelésünk alapvető céljait, feladatait. Összefoglalva azt mondhatjuk, hogy a pedagógiai programunk tartalmazza az intézményünk nevelési célkitűzéseit, az óvodai élet megszervezésének elveit, tevékenységének formáit, az óvodapedagógusok kötelezettségét, valamint a gyermekek fejlődésének várható jellemzőit az óvodáskor végére.

Fő hangsúlyt kap benne:

1. Az egészséges életmód alakítása
2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az intézményünk olyan **tárgyi és szellemi környezetet** biztosít a kisgyermek számára, amely elősegíti és támogatja fejlődésüket. A pedagógiai programunk hagyomány és a környezet megismerése, védelme alapján működik. Célunk, hogy megismertessük a gyermekekkel ezt a tájat, ahol élünk és az itt élők hagyományait. Elvi kérdés számunkra, hogy a kiemelt figyelmet, illetve a különleges bánásmódot igénylő, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő és a kiemelten tehetséges gyermekek egymás mellett, egyenértékű egyéni szükségleteinek megfelelő nevelést kapjanak. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésére külön programot készítettünk, amelyben figyelembe vettük az ilyen igényű gyermekek nevelésének irányelvét. Ennek a feladatnak az ellátásához megfelelő szakembereket biztosítunk, szükség esetén megbízási szerződéssel. A Szerencsi Pedagógiai Szakszolgálat, valamint a Miskolci Pedagógiai Intézet Szakértői Bizottsága által elkészített szakvélemény alapján, a gyermekek intézményünkben integrált nevelésben, oktatásban részesülnek.

Fontosnak tartjuk az intézményünk módszertani kultúrájának folyamatos fejlesztését, annak érdekében, hogy szakmai feladatainkat hatékonyan tudjuk megvalósítani. Küldetésünk, a gyermekek szeretetteljes, féltő, óvó, gondoskodó, biztonságos bölcsődei és óvodai életének biztosítása, az egészséges életmód iránti igény megalapozása a későbbi életszakaszokra.

Célunk: A gyermekek képességeihez fejlődési üteméhez alkalmazkodó komplex személyiségfejlesztés.

Intézményünkben tágas, jól felszerelt csoportszobák, szociális helyiségek vannak, melyet a játszóudvar egészít ki. A gyermekek játéktevékenységét esztétikus, többfunkciós fajtékok, sporteszközök segítik. Jeles napokra, ünnepélyekre való készülődés során figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat, a hagyományörzés tartalmát, módját, formáját.

Az intézmény tevékenységeink megszervezésekor támaszkodhatunk a szülők aktív közreműködésére. Nyitottak vagyunk lakóhelyünk közössége, a családok felé, melyet bizonyítanak a nyílt napok, szülő- nagyszülő-gyermek programok, sportnapok, iskolások-óvodások közös programjai, hagyományörző szüreti nap.

A játékos tanulás során a természetben szerzett élményekhez kapcsolódó meséket, verseket, dalokat, matematikai tartalmú ismereteket szerezhettek a gyermekek.

Az anyanyelvi nevelés az egész nap folyamán érvényesül. A játékos nyelv- és beszédügyesítő gyakorlatokat a foglalkozásokba is beépítjük, súlyosabb beszédhibák javítását logopédus végzi. Intézményünkben fejlesztő pedagógiai foglalkozásban részesülnek azok a gyerekek, akiknek valamilyen területen elmaradás mutatkozik.

Helyt adunk Gyermektánc találkozóknak, szakmai rendezvényeknek, gyakorlati bemutatóknak. Folyamatosan biztosítjuk a szakközépiskola és pedagógiai főiskolák hallgatóinak a hospitálási lehetőségeket, segítjük gyakorlati felkészülésüket.

Törekvésünk, hogy a nevelési céljainkat valamennyi gyermek nevelésében egyéni sajátosságaikhoz mérten elérjük. Az óvodai nevelés egész folyamatában komplexitásra törekszünk. Ezzel a törekvéssel igyekszünk megalapozni az óvodába járó gyermekek környezeti tapasztalatszerzését, melyek később ismeretté, majd egész életét meghatározó tudássá alakulnak.

Mádi Koroknai Dániel Tehetséggondozó Általános Iskola, Mád életében

Mádon, a kezdeti iskolatörténetet a község három felekezetének története határozta meg, mely a XVI. századig nyúlik vissza.

A római katolikus templom és a parókia építése adományból történt. A gyerekeket lelkész oktatta. Az iskolát 1711-ben már újjászervezték. 1766-tól gimnáziumnak is nevezték, mert latint is tanítottak ekkor. A szépen berendezett iskolában 3 tanteremben, 2-3 tanító vezetésével történt az oktatás. Azonban a filoxéra nehéz helyzetbe hozta a települést, az intézetet. Fenntartási nehézségek miatt 1901-ben az iskolát átadták az államnak. A református iskolának 1665-ben már rendes tanítója volt. 1768-ban elemi iskolaként működött. 1893-ban az iskoláról lemondott az egyház, átadta az állami elemi népiskola használatára.

Zsidó iskolával 1736-ban találkozhatunk községünk múltjában. 1890-ben az állami iskolához kapcsolódva azonban megszűnt. A gyerekek között nem volt megkülönböztetés. A keresztény és zsidó gyerekek együtt tanultak. A zsidó hitélet központja a jesiva volt.

1872-ben épült meg az állami népiskola, melyet a meglévő felekezeti iskolák mellé állítottak fel. Előzménye egy tudós államférfi életének fő műve volt, aki belátta, hogy hazájának sorsa a műveltség fokától függ. Eötvös József 1868-ban benyújtott népoktatási törvényének alapja a tankötelezettség eszméje és a tanszabadság elve volt. Megvalósításának veszélye, mint oly sokszor a pénz hiánya volt.

Ezen nehézség miatt a felekezeti iskolák sorban megszűntek. 1904-ben, a József Attila utcán megépült állami iskolát bővíteni kellett. A szorgalmi idő 8 hónap volt, mivel a falusi nebulók igen kis korban már aktívan kivették részüket a mezőgazdasági munkából.

Az I. világháború után ismét növekedett a gyermeklétszám, ezért az előljáróság elhatározta, hogy új iskolát épít a Rákóczi úton. Az átadásra 1930-ban került sor. Ez az épület jelenleg is a község egyik legpatinásabb épületeinek egyike. A köznyelv ma is új iskolának nevezi a közel 80 éves épületet, ahol jelenleg is folyik a tanítás.

A II. világháború után az ország iskoláit államosították. Erre Mádön nem volt szükség, mert nekünk 1872-től volt már állami iskolánk. Időközben a több helyen folyó oktatás a Rákóczi úti iskolába koncentrálódott.

1999-ben új iskolaszárnyal gazdagodott intézményünk, melyben számítástechnikai terem, nyelvi labor, tanterem, orvosi szoba és szertár is kialakításra került.

Intézményünkben integrált oktatás, ahol a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése és oktatása folyik. A környék településeiről is fogadunk enyhe fokban értelmi fogyatékos gyerekeket, autistákat.

2000-ben felvettük Koroknay Dániel nevét, aki az 1848-49-es szabadságharcban kisdobosként, majd ágyúsként harcolt. Mádön született, Ácson van eltemetve. A 15 éves gyermekhős sírját kegyelettel őrzik az Ácsiak. Iskolánk méltóképpen megőrzi emlékét, példát adva hazaszeretetből a jelen ifjúságának. Minden évben – a hagyományokhoz híven – megrendezésre kerülnek a Koroknay Napok. Számos jól sikerült gyermek és szakmai rendezvénnyel adózunk iskolánk névadójának.

2.5 Kultúra

Zergi Gáborné:

Ott vagyok, ahol a mádi zsidó, avagy egy közmondás „igaz” története

.... Abban az időben, amikor történetünk kezdődik, még nem száguldoztak autók Mád utcáin, kerékpár se igen volt még. Az asszonyok nagy része gyalog vitte eladni való portékáját a szerencsi piacra, s akinek messzebb volt elintéznivalója, a négy környékbeli város valamelyikében netán Kassán, azt Mezőzomborról és Mezőzomborig vitte a vonat. Nagy szerepe volt a lovas szekérnek, s becsülete a komoly, megbízható fuvarosnak. Sok gazdának volt lova is, szekere is, a szőlő- és földművelésben ezek voltak a gépek elődei.

Ilyen lovas, szekeres ember volt a mi hősünk is. Izraelita volt. Nem volt akkor ebben semmi különös, hiszen évszázadok óta együtt élt itt több felekezet. Az ország ezen északkeleti vidékén szinte minden településen volt zsinagóga, s legalább három, négy torony mutat az ég felé. Komoly történelmi okai vannak ennek a sokszínűségnek. Voltak hátrányai, előnyei. Összehozott, elválasztott embereket, családokat, sok megkülönböztetésnek, villongásnak lehetett oka. De az értékes embereket, jó szakmunkásokat nem eszerint osztályozták. Mindenki tudta, a hitbeli ellentéteken túl is, hogy ki a jó szakember, a megbízható munkatárs, kire lehet és érdemes számítani.

Így volt ez a fuvarosokkal is. A mádi zsidó fuvarosnak jó híre volt. Sokszor hívták hosszabb rövidebb utakra. Pontosan és hiba nélkül teljesítette a rábízottakat, lehetett vele komolyan beszélni, de lehetett tréfálkozni is. Ismerte Mádön mindenki, volt munkája bőven, s otthon vagy a fogadóknak, ahová betért hosszabb utak során megpihenni, szívesen szót váltottak vele azok is, akik közelebről nem ismerték.

A közmondássá változott történet egy késő novemberi napon esett meg. A község lakossága túl volt már a szüret nehezén, de még akadtak kisebb elintéznivalók a kadárnál, a különféle ügyfeleknél, egyszóval volt még egy csomó dolog, amit a tél beállta előtt el kellett intézni.

A mi hősrünk is kapott megbízatást. Talán Zomborra vagy Tarcalra kellett elmennie, nem tudható biztosan. Egy bizonyos csak, hogy nem Tállya felé készült indulni. Hajnalban kélt. Egy kis papramorgó és kevés harapnivaló után, elvégezve a ló és a szekér körüli tennivalókat, hóna alatt az ostorral, zsebében elmaradhatatlan pipájával útnak eredt. Sötét volt még, alig járt ember az utcákon. Csipős hideg volt. Legjobb ilyenkor felvenni a jó meleg kabátot és beleburkolózni a kellemes pipafüstbe. Ismerte a lovát, tudta, hogy rábízhatja az utat, a tempót. Nem lesz semmi hiba. A község szélén köszöntötték egymást hasonló korán kelővel, aztán a Mezőzombor felé tartó egyenes úton elcsendesedett minden, elbóbiskolt a gazda is, s a lovacska csendes békességgel poroszkált.

Így értek el a zombori kettős csárdáig. Nevezetes hely volt ez a maga idejében. Sok minden megtörtént ott. Lehetett csendesen iszogatni, köttettek nagyüzletek, s mikor a vigyázók nem látták, gazdát cseréltek némi lopott holmik is. Néha helyet adott a bujdosóknak, de, mint mondják, pincéjében nemcsak elbújni lehetett, hanem örökre elveszni is. Néhány évtizede még én is láttam romjait, mára már semmi nem utal rá a szépen gondozott tájon, csak a híret örzi az öregek emlékezete.

Ezen a mondott hajnalon vidám legények léptek ki éjszakai mulatozás után az ivóból. Azonnal észrevették a rájuk szembe jövő ismerős szekeret. Mikor az is nyilvánvalóvá lett előttük, hogy alszik a gazda, elcsendesedtek, s némi pusmogás után óvatosan megfordították a kordét. A gondos és precíz munka végeztével ellenőrizték, változatlan-e minden, alszik-e a gazda, nyugodt-e a ló, s miután mindent rendben találtak, elindították a szekeret Mád felé. Vissza. A lovacska továbbra is a megszokott tempóban lépegetett, egészen a neki olyan kedves kapuig, ami mögött várt rá a nyugalmas istálló. Itt aztán megállt, zökkentve egyet ezzel a megállással a szekéren.

Erre aztán felébredt a gazda és csodálkozva szétnézett. Eltűnt a félhomály, reggel lett, megélnkültek az utcák, egyre többen mentek el a fuvaros háza előtt is. Érdeklődéssel nézték, honnan jöhet ilyen korán a szomszéd, vajon mi volt a dolga és merre járt, aztán hamarosan kiderült, hogy dolgavégezetlenül került oda vissza, ahonnan hajnalban elindult.

Természetesen gyorsan híre ment az esetnek. Mint az lenni szokott, minden mesélő a szája íze szerint adta tovább, ezért útjában sokat változott a történet. Volt olyan, aki szerint szó se volt itt csintalan fiatalokról, az öreg tehet az egészről, mert nehezen gyulladván meg a pipája, megfordította a szekeret, hogy jobban menjen a művelet. A sok küszködés végeztével aztán elfelejtette visszafordítani.

Jöttek a hosszú téli esték, társas összejöveteleken sok megtörtént esemény visszaidézése során ez az eset is újra és újra elmesélésre került, mindig újabb változatokkal kiegészítve.

Telt, múlt az idő, elhalványodott a történet. Meghaltak a csínytevők, akivel az eset történt, meg akik szemlélői voltak. De a mondás megmaradt. Bejárta az országot, s ez a bizonyos mádi ember mindenki ismerősévé lett.

Aki sok fáradságot szánt, sok időt fordított egy nagyon fontosnak vélt ügyére, ami végül nem sikerült, az eredményt ma is így összegzi: na, ott vagyok, ahol a mádi zsidó. "

IDÉZET: TANULMÁNYOK, ADATOK ÉS ADALÉKOK MÁD TÖRTÉNETÉHEZ
Mád : Vinnai Zs., 2001 (Nyíregyháza : Fusyon)

Szüreti napok

Az egész falu kíváncsi a kisbíró, a szőlősáfárok, az ószeres és a cigányok szekereire is. A talus zsidó és a drótos tót minden évben nagy sikert arat. A felvonulást ma is, mint régen, a kereken forgó zárja. A szereplők a felvonulás végeztével a kultúrház udvarán ismét előadják produkciójukat. Ezt követően kezdődhet a várva várt bál. Mikor már mindenütt elvégződtek a szüreti munkálatokkal, megtartották a hagyományos szüreti bált. Ennek a bálnak is messzire jutott a híre, hiszen úgy tartották *"Aki a debreceni vásárban, a pócsi búcsún és a mádi szüreti bálon nem megy férjhez, örökké pártában marad"*.

Nagyot változott tehát a világ. A modern kor diktálta igényekhez igazodik a mai szüreti bál. Mégis párhuzam vonható a mai és a régi kor ünnepe, eseménye között. Bár az emberek felfogása sokat változott az évtizedek, évszázadok alatt, sok mádi embernek mégis mai napig él a szőlőbe vetett hite, s talán az a mondás is igaz még, hogy a mádi ember legjobb barátja a szőlő.

„Kulturális értékek Furmintra hangolva”

A rendezvény fő célkitűzése, a történelmi dűlőkön érő, egyik legfontosabb szőlőfajtának, a furmintnak minél szélesebb térnyerésének elősegítése, a mádi termőhely borainak bemutatása,

Mád település turisztikai népszerűsítése és a helyi hagyományok bemutatása. Ezeket a célokat a rendezvény messzemenően teljesítette. A 15.000 látogató az ország minden tájáról érkezett, de jöttek Japánból, Norvégiából, Franciaországból, Szlovákiából, Hollandiából és Angliából is érdeklődők. Ezek a vendégek a rendezvény programjai mellett kíváncsiak a helyre, a borokra is. Nem csak a rendezvény két napján nőtt meg a Mádon lévő borászatok forgalma, hanem a rendezvény óta számokban kimutatható az értékesítés növekedése. A rendezvényt megelőzően 6 hónappal Mádon már nem lehet szállást foglalni, így a környékbeli települések szállásadó helyeit ajánlottuk ki az érdeklődőknek, melyek szintén telházal működtek a Furmint Ünnep ideje alatt. A rendezvény nagymértékben hozzájárult nem csak Mád, de a környék országos szintű népszerűsítésében is.

A helyi lakosok büszkék, hogy megmutathatták mire képes egy ilyen kis település, akik közül sokaknak ez az egyetlen várva várt kulturális program egész évben. A látogatói és a sajtóvisszhang szerint a rendezvény népszerű és sikeres. Szerették a sok és változatos helyszínt, a hangulatos udvarokon zajló programokat. Külön kiemelték, hogy a (helyi) kézműves portékák is különlegesek, a gasztronómiai kínálat változatos és színvonalas. Az esti nagy koncert után kezdődő utcabál zenés-táncos programja mellett, az egy-egy

pincészet udvarán szervezett kisebb hangulat koncert remek levezető volt az egész napos forgatag után.

A ciklus során folytatni kell a közösségi élet tekintetében megindított folyamatokat, elsősorban a már évek óta hagyományos rendezvények (pl.: Május 1, Furmint napok, stb.), vonatkozásában.

Kialakult a településnek egy sajátos arculata. A folyamatot tovább erősítve kiépülhet egy hagyomány és értékrend, amelynek révén a település mindenki számára jól beazonosítható lesz.

A hagyományteremtő munkában nagy szerep jut a közösségi szerveződéseknek, a település hangulatát befolyásoló közösségi rendezvényeknek, megmozdulásoknak.

Ki kell használni a települési múltból, a hagyományokból és a jelenből adódó lehetőségeket, ezekre építve megteremteni a közösségi összefogás egy magasabb szintjét, ahol az itt élő emberek identitása meghatározó lehet.

Közösségi rendezvényként az önkormányzat közreműködik:

- Nemzeti Ünnepünk - Március 15.
- Majális
- Államalapításunk Ünnepe- Augusztus 20.
- Mádi Furmint Ünnepe
- Nemzeti Ünnepünk -Október 23.
- Didergő

2.6 Közélet

A közösségi élet fontos része a megfelelő kommunikáció, a lakosság folyamatos tájékoztatása, melyre az elmúlt évek lakossági visszajelzései alapján nagy igény mutatkozik. A rendszeres, a község életét befolyásoló döntésekről, folyamatokról, eseményekről szóló tájékoztatás iránti igény és ennek megvalósítása az egyik fontos feladata az önkormányzat vezetésének.

A saját internetes honlap, mára már elavult, nem felel meg a modern kor elvárásainak. Ma már minden lényeges, a település közéletét meghatározó és a jogszabályok által kötelezően előírt közérdekű adat, információ megtalálható rajta, ezért fontos, hogy mindezek mellett egy könnyen kezelhető, áttekinthető oldal legyen, ezért a régi weboldal megújítása egy végrehajtandó feladat.

A lakosság tájékoztatása és lakosság minél gyorsabb és hatékonyabb elérése a 2024 őszén létrehozott közösségi oldalon keresztül történik.

Emails levelezési csatornán, szintén 2024. őszétől lehetőség van a lakossági bejelentések megtételére.

2.7 Egészségügy

Településünkön jelenleg két háziorvosi körzet látja el az egészségügyi alap feladatokat. A fogorvosi alapellátás is biztosított, valamint két védőnői körzet található.

Az egészségügyi ellátásokkal összefüggésben a legfontosabb feladat továbbra is a közszolgáltatás preventív jellegének erősítése. Ennek alapvető feltétele a háziorvosi, a védőnői és a családsegítő szolgálat folyamatos és hatékony együttműködése, beleértve természetesen az önkormányzatot is. Az orvosi ellátás kapcsán törekedni kell a kistérségi együttműködésből fakadó lehetőségek maximális kihasználására, elsősorban az ügyeleti rendszerrel összefüggésben. Továbbra is keresni kell a szakorvosi ellátás helyi megvalósításának lehetőségeit (pl. nőgyógyászati szakrendelés), amely hosszabb távon mindenképpen hozzájárulhat a lakosság közegészségügyi helyzetének javulásához. A rendszeres orvosi, illetve ügyeleti ellátás mellett nagyobb hangsúlyt kell helyezni az egészséges életmód népszerűsítésére települési szinten. Ez nem csak a gyerekek, hanem a felnőttek számára is rendkívül fontos, ezért lenne szükség még több szabadidős és sport rendezvény, egészségmegőrző tábor, kirándulás stb. megszervezésére.

A rendezvényeken túlmenően nagyobb hangsúlyt kell fektetni különböző felvilágosító előadások szervezésére, a magzatvédelem, az önkéntes véradás, a dentálhigiéniai programok, daganatos betegségek megelőzésére szolgáló szűrővizsgálatok népszerűsítésére, a szenvedélybetegségek természetének és a védekezési eszközrendszernek a bemutatására. Az elmúlt években országosan kiemelt fontosságúvá vált az áldozatvédelem, az áldozattá válást előidéző környezeti, gazdasági, egészségügyi problémák, helyzetek feltárása és tudatosítása.

Ki kell használni a Nemzeti Rákellenes Program biztosította lehetőségeket. Az egészségügyi feladatokhoz és főként a prevenció tényezőkhöz szorosan kapcsolódik a sport témaköre. A feladatok tekintetében a leglényegesebb a háziorvosi ellátás folyamatos működésének biztosítása.

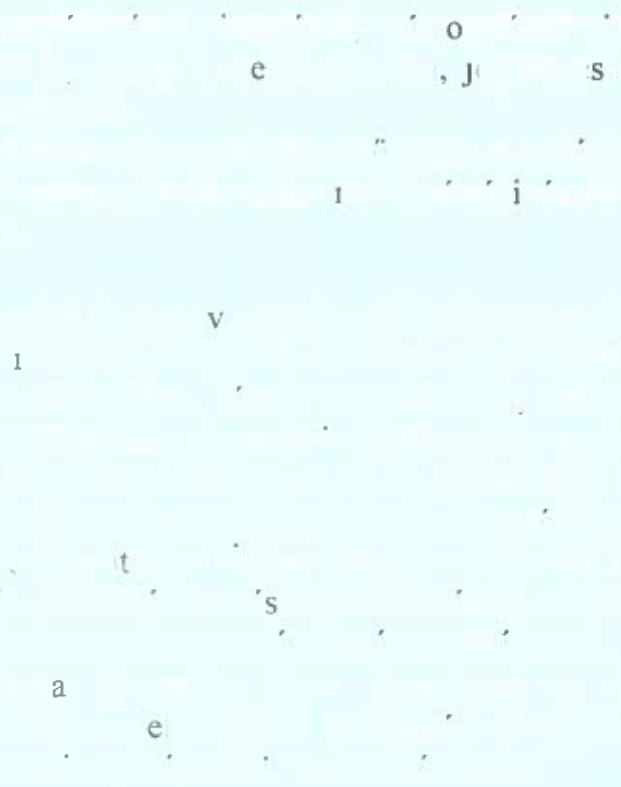
2.8 Szociális ellátórendszer

A szociális ellátórendszer kapcsán a legfontosabb feladat, hogy az ellátásban már részesülő rászorultak, illetve a potenciálisan rászorultak, de még ellátásban nem részesültek köréről minél teljesebb képet kapjon az önkormányzat.

Ugyanakkor rendkívül fontos, hogy ténylegesen csak a rászorultak részesüljenek a megfelelő támogatásban, azaz az ellátórendszer felülvizsgálata magában kell, hogy

foglalja a felülvizsgá kizárását i A szociális gyermekjól Önkormány

Kiemelt fon Idősek Nap napközi szükséglete megváltozo ellátás felté segítségnyí útján biztos Önkormány Az önkori segítségével, időszerű gye

2.9 Ipar, kereskedelem, mezőgazdaság

Ipar - Mádi Ásványörlőmű

Mád. 1962. szeptember 7.

Az új Ásványörlőmű épületei. Próbaüzem kezdődik a százmillió forintért létesített teljesen automatizált üzemben, ahol csupán emberi beavatkozás a nyersanyagszállításához, illetve a késztermékrakodáshoz szükséges. Az üzem elsősorban

a bentonit feldolgozására épült, melyet az olajkutak fúrásánál öblítő iszapnak, az öntödékben a formázó homokkal keverve kötőanyagként és a homokos talaj javításánál vízzárónak használnak fel. A nyersanyagot a Mád környéki bányákból, illetve a Gyöngyös melletti istenmezei bentonitbányából szállítják majd. A jövőre már teljes kapacitással üzemelő örlőmű évi termelésének felét exportálni fogják.”

A Kaolin a nyolcvanas évek elején élte a fénykorát. Akkor közel nyolcszáz embernek adott munkát ez az ásványfeldolgozó. Még Baskóról és Sárospatakról is jártak ide dolgozni, pedig az majdnem negyven kilométer ide. Három műszakban szállították a buszok a munkásokat.

A környék jelentős zeolitlelőhely. A rátkai zeolit a jobb minőségű ásványok közé tartozik. A zeolitesoport tagjai víztartalmú alumoszilikátok, melyekben a víztartalom jelentős része reverzibilis és alacsony hőmérsékleten eltávolítható. A dehidratált zeolitok fontos ipari nyersanyagok. Az utak téli karbantartásánál, már kis mennyiségben adagolva használható fagyáspontcsökkentésre a környezetkárosító sóoldatok helyett. Állattartó telepeken a szaghatást jelentősen mérséklék. Habár a zeolitok immunerősítő hatása távolról sem bizonyított, sok ember mégis méregtelenítésre használja. A bányából külön kisvasút szállította egykor az üzembe a zeolitot. Mára már a sín sincs meg. Jelenleg az épület és környezete magántulajdonban van, így az épület együttes felújítására, vagy bontására az Önkormányzatnak nincs lehetősége, bár a gyár épület csúnya táj seb a településen.

Kereskedelem

A Mádi Kör Eredetvédelmi Egyesület tevékenységének célja a Mád község közigazgatási területén található termőhelyeken, az Mádi Kör Egyesület tagjai által termelt borok minőségének biztosítása, és e borok eredetvédelmének az Egyesület által megalkotott szigorú és következetesen érvényesített követelményrendszer útján történő megteremtése, a község természeti értékeinek, a táj adottságainak védelme, illetve hogy a mádi bort mint önálló fogalmat megteremtse, piaci érvényesülését megalapozza, ezáltal a bort létrehozó mádi polgárság életképességét erősítse, szellemi kiteljesedése előtt utat nyisson, önmegvalósítását segítse.

Mádon kereskedelmi tevékenységet jelenleg három élelmiszer bolt folytat, ezen kívül lehetőség van mezőgazdasági és kertészeti termékek beszerzésére. Ezen működő vállalkozások kielégítik a helyi lakosok igényeit, az élelmiszerellátás és mezőgazdasági aprócikk szolgáltatásban.

Főleg a turizmust támogatják a településen található vendéglők, bisztrók. Helyi kocsmák még kettő található a településen.

A településen működő élelmiszer boltok, kereskedelmi egységek, vendéglátó helyek fejlesztésére pályázati források állnak rendelkezésre.

Mezőgazdaság

Településünk mezőgazdaságát leginkább a szőlőtermesztés adja. A termést érlelő szőlőtáblák sorai a tokaji borvidék híres településének szélén emelkedő hegyoldalon, kora őszi napsütésben. A Tokaji borvidék vagy Tokaj-hegyaljai borvidék (Hegyalja vagy Tokaj-Hegyalja) a világ első zárt borvidéke, 1737 óta. Magyarország északkeleti részén,

a Zempléni-hegység déli, délkeleti lábainál található. Területe 88 124 hektár. Az UNESCO Világörökség Bizottsága mint kultúrtájat 2002-ben felvette a világörökségi listára Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék kultúrtáj néven.

Egyre gyakrabban merül fel a külterületen elhanyagoltan, vagy parlagként otthagytott területek, melyek nagysága várhatóan a következő években tovább növekszik. Az önkormányzat érzékeli a kialakuló problémát és megkezdte a megoldási javaslatok kidolgozását.

2.10 Közigazgatás

2025 január 1-től Közös Önkormányzati Hivatalt hozott létre Szerencs Város és Mád Község Önkormányzata. Mád lakossága 2000 fő alá került ezért önálló Polgármesteri Hivatal nem tarthat fenn.

A hivatal tekintetében alapvető cél a szolgáltató jellegű közigazgatás megteremtése, összhangban a központi Kormányzati, illetve a regionális és kistérségi elképzelésekkel. Biztosítani kell az elektronikus ügyintézés feltételrendszerét, ezáltal is egyszerűsítve az ügymenetet. Ehhez meg kell teremteni az infrastruktúra megfelelő háttérrendszerét, a szükséges hardver és szoftverbázist. Folyamatosan gondoskodni kell az elavult hardverek cseréjéről és ezzel párhuzamosan a legfrissebb szoftverek beszerzéséről. Kiemelt figyelmet kell fordítani a szoftver jogtisztaság kérdésére. Új kihívást jelentett az elmúlt időszakban az ASP rendszerhez történő csatlakozás, amely tulajdonképpen a kormányzati gerinchálózatba való integrálódás egyik fontos eleme.

A közigazgatási szolgáltatásokhoz kapcsolódó konkrét fejlesztési elképzelések:

- Az elavult számítógépek folyamatos cseréje
- A szükséges szoftverek beszerzése, a megfelelő licencekkel
- A központi hálózati rendszerekhez való kapcsolódás feltételeinek megteremtése
- Az egyéb irodai technikai eszközök felülvizsgálata, szükség esetén azok cseréje
- Internetes felhasználói felületek alkalmazása, kihasználása
- Biztosítani kell az elektronikus ügyiratkezelés technikai feltételeit
- Kiemelt figyelmet kell fordítani az információbiztonság és az adatvédelem (GDPR rendszer) helyi szabályozásának kialakítására.

Napra készen biztosítani kell a kulturált ügyintézéshez kapcsolódó követelmények érvényesülését.

Ezen belül kiemelt figyelmet kell fordítani az alábbiakra:

- Az ügyfélfogadás rugalmas, ügyfélközpontú rendjének kialakítása, következetes alkalmazása
- Az elektronikus adatsere, információáramlás biztosítása (e-mail)

- Közvetlen internet hozzáférés biztosítása (ügyintézési és hivatalos információszerzési céllal) a lakosság számára a hivatalban
- A lakossági tájékoztatás legmodernebb formáinak alkalmazása
- Megfelelő ügyfélváró helyiségek biztosítása, az adatvédelmi szabályok és az ügyféljogok maximális érvényesítése
- A gyermekek részére játszósarok kialakítása a közintézményekben

3 AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSI JELLEMZŐI

3.1 Önkormányzat jelenlegi pénzügyi helyzete

A költségvetés szerkezete, várható tendenciák

Általános jellemzők

Önkormányzatunk nagyságrendileg 752 millió forintos éves költségvetésből gazdálkodik.

A pénzügyi helyzet

Az önkormányzat pénzügyi helyzetét alapvetően meghatározzák a folyamatban lévő és tervezett beruházások költségvonzatai és a közszolgáltatások emelkedő költségei.

Az önkormányzat pénzügyi helyzetének vizsgálatakor jól látható, hogy az elmúlt időszakban kisebb-nagyobb likviditási gondokkal kellett megküzdeni az előző vezetésnek, mely korábban benyújtott és lefolytatott vagy megvalósítás alatt lévő pályázatokhoz tartozó kifizetési kötelezettségek, szabálytalansági eljárásból fakadó kifizetések vagy pályázatban el nem számolható költségek a közeljövőben jelentősen befolyásolni fogják a rendelkezésre álló erőforrásokat és a gazdálkodást. A költségvetésben továbbra sem tervezhető hiány.

2024. októberétől a hiány leküzdésére megtörténtek bizonyos intézkedések, mint:

- dolgozói létszám csökkentése
- kommunális adó emelése
- bérleti díjak emelése
- támogatások és szolgáltatói szerződések felülvizsgálata

2025. január 1-től az önkormányzat újraindította a központi konyhát, mely az eltelt időszak alapján csökkenti a vásárolt élelmezésből eddig keletkezett kiadásokat.

Bevételek:

- Az önkormányzat bevételeinek jelentős része a helyi adóbevétel. A településen jelenleg 1535 adóalany van. Az adózók száma az elmúlt ciklushoz képest nagyságrendileg nem változott. A fizetési morál jónak mondható, bár még ma is az átlagosnál több nehézséggel kellett szembenézniük a vállalkozóknak. Mindettől függetlenül az adóbevétel az önkormányzat biztos bevételi forrása, még akkor is, ha az elmúlt időszakban is nehéz volt a megfelelő tervezés, nehéz volt a prognosztizálás a volumenét illetően. A jelenleg tapasztalható gazdasági trendek, pénzügyi mozgások és a nemzeti valuta értékvesztése természetesen kihat a település gazdasági vállalkozásaira is, főleg az export-import érzékeny területeken. Az önkormányzat a helyi vállalkozó szférával korábban kialakított jó együttműködést folytatva lát megfelelő biztosítékot a nehezedő gazdasági-pénzügyi környezetben is a tervezett gazdasági célok elérésére.
- A bevételek másik nagy csoportja a központi költségvetési támogatás, amelynél az elmúlt években tapasztalható csökkenő tendencia a következő évek kormányzati előrejelzése alapján valószínűleg tovább fog folytatódni, saját bevételi források felderítésére ösztönözve az önkormányzatunkat is.
- A bevételek között a működési vagy az adott feladathoz kötött pénzeszköz átvétel nagysága bizonytalan, nagyrészt sikeres pályázatok függvénye.
- A költségvetési bevételek növekedése nem várható, a további bevételi forráslehetőségeket az önkormányzatnak kell feltárnia.

Kiadások:

- A kiadások jelentős részét képezi a személyi jellegű kiadás és azok járulékai.
- A dologi kiadások szigorú gazdálkodás mellett is folyamatosan emelkednek, elsősorban az energia és egyéb más áremelkedések, valamint az infláció hatására.
- A felhalmozási kiadások csak a bevételek függvényében valósulhatnak meg, pályázati lehetőségek kihasználásával.

Az elkövetkező évek nagy feladata továbbra is a működőképesség fenntartása, biztonságossá tétele, a már elindított és futó pályázatokhoz kapcsolódó hiányok, pályázatban nem elszámolható tételek, szabálytalansági eljárásból származó követelések igazgatókódása.

További fejlesztést szolgáló pályázatok és az intézményrendszer megújulása mellett kiemelkedő feladat lesz az úthálózat további korszerűsítése.

3.2 Az önkormányzat vagyoni helyzete

A vagyoni helyzet

Az Önkormányzat vagyonszerkezete, az ingatlan vagyon kataszter adatai alapján a következő:

Vagyonelem megnevezése	Ingatlan db száma*	Az összes vagyomból a vagyon részaránya
Forgalomképtelen törzsvagyon (nem értékesíthető, nem terhelhető, a kötelező feladatok ellátását biztosító vagyon)	305	63,4%
Korlátozottan forgalomképes törzsvagyon (meghatározott feltételek-vel értékesíthető, illetve megterhelhető vagyon)	12	2,4%
Forgalomképes vagyon (szabadon értékesíthető és megterhelhető)	164	34,2%

* Az ingatlanoknál a nyilvántartás külön egységként kezeli a telekrészt, illetve a felépítményeket.

A forgalomképtelen törzsvagyon körébe tartozó főbb ingatlanok:

- Közutak és műtárgyaik (járdák, buszvárók),
- Közparkok, játszótér, sportpálya.
- Közterek, köztéri műalkotások,
- Vizek, közcélú vízi létesítmények

Korlátozottan forgalomképes törzsvagyon körébe tartozó főbb vagyonelemek:

- Általános iskola
- Óvoda
- Bölcsőde
- Egészségügyi Intézmények
- Polgármesteri Hivatal
- Művelődési Ház és Könyvtár
- Idősek Nappali Ellátója
- Egyéb középületek

Forgalomképes vagyon körébe tartoznak:

- Építési telkek
- Kül- és belterületi szántók
- Bérlakások

A vagyonelem szerinti megoszlásnál látszik, hogy kevés a szabadon értékesíthető ingatlanok száma. A megfelelő bevételi forrás megteremtése érdekében a még meglévő ingatlanok hasznosítását át kell gondolni, és ki kell dolgozni - az ingatlanpiaci tendenciák figyelembe vételével - az értékesítés mechanizmusát.

4 CÉLOK

4.1 Stratégiai célok

A gazdasági program elkészítésének fő célja, hogy Mád Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a ciklusának időszaka alatt egy egységes, előre meghatározott célrendszer szerint működjön, községünk fejlődjön, ugyanakkor megteremtsük a gazdasági stabilitást.

Kiemelt szerepet szánunk a fejlesztések egymásra épülő, koherens megvalósítására, amelyhez elengedhetetlen a szükséges anyagi források, eszközök megteremtésére.

Fontos feladatunk volt az előkészítés során feltárni a problémákat, felismerni a szükségleteket, meghatározni azokat a fejlesztési irányokat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy előrébb mozdítsuk községünket. Jelen kidolgozott gazdasági program egy váznak tekinthető, amely józan megfontolással és a pályázati lehetőségek megfelelő felhasználásával a későbbiekben bővíthető, alakítható, de mindig figyelemmel kell lenni a lakossági igények minél szélesebb körű kielégítésére. Nagyobb léptékű beruházásra akkor nyílik lehetőség, ha arra központi vagy pályázati forrás nyílik akár központi támogatás, akár Európai Unió forrás elnyerése mellett. Az önkormányzat saját bevételei csak kisebb munkák, karbantartási feladatok finanszírozására, valamint, a gazdasági stabilitás megteremtését követően a pályázati önerők biztosítására elegendők. Cél a község gazdasági erejének növelése és a helyi gazdasági élet élénkítése.

Gazdaságélénkítés, munkahely-teremtés

Az Önkormányzatnak kiemelt célja - melyet a jövőképében is megfogalmaz - hogy vonzó befektetési környezetet hozzon létre, javítsa a települési környezetet, ösztönözze új munkahelyek létesítését.

A helyi gazdasági életben szereplők versenyképességének és a vállalkozói szektor eredményeinek növelése érdekében az Önkormányzat a rendelkezésre álló erőforrásainak hatékonyabb kihasználása érdekében az alábbi célokat tűzi ki:

- **infrastrukturális fejlesztések biztosításával befektetőbarát környezet kialakítása**
- **a helyi lakosság megelégedése mellett, a turisztikát támogató fejlesztések megvalósítása turisztikai attrakciók, rendezvények megvalósításával, kiemelten a településkép javításával**

A levegő minőségének megfelelő fenntartása szemszögéből is fontos lenne a település határában parlagon heverő területek hasznosítása. Mivel a jogszabályok lehetővé teszik a települések számára az önálló adó-megállapítási jogot, így megfontolandó, hogy a parlagon heverő, azaz nem hasznosított területek után kerüljön adó megállapításra és ezen adó kiváltható legyen azzal, amennyiben a tulajdonos bérbe adja a területet az önkormányzat tulajdonában álló gazdasági társaságának.

Azonban nagyon fontos, hogy az Önkormányzat gazdasági téren csak olyan fejlesztéseket valósítson meg, amelyek rentábilis működtetése piaci alapon is reális. A verseny előnyt az önkormányzat esetében az biztosítja, hogy gyakorlatilag 100%-os támogatással tud gazdasági fejlesztéseket is megvalósítani a 2024-2029 közötti támogatási időszakban. Emellett minden fejlesztésnél kulcsfontosságú, hogy az az energia szükséglet szempontjából önellátó legyen, vagyis az épületek és eszközök energia ellátását kizárólag megújuló energiára alapozzák, mivel egy termelő egységnél/tevékenységnél ez is piaci előnyt jelent az ingyen munkaerő mellett.

4.2 Fejlesztési javaslatok (pályázati források bevonásával)

- Utak, járdák korszerűsítése
- Parkoló(k) kialakítása és fejlesztése
- Kerékpárút építése
- Közvilágítás bővítése, korszerűsítése
- Internet elérhetőségi rendszer működtetése, lehetőségekhez mérten fejlesztése, bővítése
- Külterületi utak rendbetétele
- Csapadékvíz elvezetés kiépítése
- Önkormányzati intézmények fejlesztések
- Zöldinfrastrukturális fejlesztések
- Intézmények és kötelezően ellátandó feladatok eszköz és gép állományának fejlesztése

Utak felújításakor az alábbi prioritáslistának megfelelően kell megvalósítani a feladatokat:

Utca megnevezése	Ütemezés	Forrás
Batthyány utca	2026-2029 felújítás	Önkormányzati forrás, Pályázati forrás
Árpád utca	2026-2029 felújítás	Önkormányzati forrás, Pályázati forrás
Somogyi utca	2026-2029 felújítás	Önkormányzati forrás, Pályázati forrás
Vasút utca	2026-2029 felújítás	Önkormányzati forrás, Pályázati forrás
Rákóczi utca	2026-2029 felújítás	Önkormányzati forrás, Pályázati forrás
Arany János utca	2026-2029 felújítás	Önkormányzati forrás, Pályázati forrás
Móra Ferenc utca	2026-2029. felújítás	Önkormányzati forrás, Pályázati forrás

Az utak kátyúzásának tervezése, az éves felmérés alapján, külön történik meg.
Egyéb fejlesztések megvalósítása:

Középület, közterület/ feladat	Ütemezés	Forrás
Bölcsöde bővítése	2026-2029	Pályázati forrás
Kültéri játszóterek felújítása, kültéri edző park (Workout park) létesítése	2026-2029	Önkormányzati forrás Pályázati forrás
Parkoló(k) fejlesztése	2026-2029	Pályázati forrás
Közterületek és zöldinfrastruktúra fejlesztése	2026-2029	Önkormányzati forrás Pályázati forrás

A települési buszmegállók kialakítása (meglévő buszmegállók lecserélése)	2026-2029	Pályázati forrás
Szolgálati lakások felújítása és hasznosítása	2026-2029	Önkormányzati forrás Magyar Falu Program forrásai
Parkolók kialakítása	2026-2029	Pályázati forrás
A belterületi csapadékvíz elvezetési rendszer kiépítése	2026-2029	Önkormányzati forrás Pályázati forrás
Intézmények és kötelezően ellátandó feladatok eszköz és gép állományának fejlesztése	2026-2029	Önkormányzati forrás Pályázati forrás
Idősek Otthona létrehozása	2026-2029	Pályázati forrás

3./ A járdahálózat felülvizsgálata, rendbetétele és prioritások:

Utca megnevezése	Ütemezés	Forrás
Táncsics utca	2026-2029	Önkormányzati forrás Pályázati forrás
Magyar utca	2026-2029	Önkormányzati forrás Pályázati forrás
József Attila köz	2026-2029	Önkormányzati forrás Pályázati forrás
Rákóczi utca	2026-2029	Önkormányzati forrás Pályázati forrás

4./ A helyi hulladékkezelési rendszer problémáinak megoldása

A feladat tervezett ütemezése

Feladat	Ütemezés	Forrás
Zöldhulladékkezelés, komposztálás	2026-2029	Önkormányzati forrás

5./ Internetes helyi honlap továbbfejlesztése

Feladat	Ütemezés	Forrás
1. Az önkormányzati honlap folyamatos aktualizálása, új weboldal készítése	folyamatos 2025-2029	Önkormányzati forrás
2. A FACEBOOK közösségi oldal információs lehetőségeinek kihasználása	folyamatos	Önkormányzati forrás

4.3 Vagyon védelme

Az önkormányzati vagyon forgalomképtelen törzsvagyon részének (pl. utak, közterületek, intézmények) funkciója a közszolgáltatások biztosítása, amelynek állagát javítani, értékét lehetőség szerint növelni kell (karbantartással, felújítással, beruházással).

Az önkormányzat vagyona tartósan nem csökkenhet, vagyonhasznosítási alapelv a „vagyonért vagyont”, tehát a forgalomképes vagyon hasznosításából származó bevételeket vagyonszerzésre, beruházásra lehet felhasználni, amennyiben az önkormányzat gazdasági helyzete az máshogy nem indokolja.

Az önkormányzat gazdasági stabilitásának megteremtésére szükséges felmérni a hosszú távon nem használható ingatlanokat, leginkább külterületeket, melyek eladásából származó bevétel egyrészt alapja lehet önerő bevonását igénylő pályázatoknak, másrészt segíti a korábbi években, főként pályázatokhoz kapcsolódó felhalmozott hiány csökkentésének.

Az ésszerű, takarékos gazdálkodás, a fejlesztési tervek legalább pályázati saját részének biztosíthatósága érdekében a működést szolgáló költségvetési kiadások a legszükségesebb mértékűek, valós igényeket szolgálók legyenek. A költségvetési gazdálkodásban figyelembe kell venni, hogy a tervezett beruházásokhoz a pályázati önrész biztosított legyen. A költségvetési tervezésben továbbra is előre kiszámítható, célszerű, igazságos, feladatfinanszírozó módszereket kell alkalmazni.

A saját bevételek körében meghatározóak a helyi adókból származó adóbevételek. Az igazságos közteherviselés elve alapján az önkormányzati feladatok finanszírozhatósága érdekében az adóviselési képességgel rendelkezők továbbra is hozzá kell járuljanak a közösségi kiadásokhoz. A kihasználatlan Önkormányzati ingatlanok bérbeadásával keletkező többletforrást tudja a Képviselő-testület fejlesztésekre felhasználni.

5 TURIZMUS

5.1 Idegenforgalom

Az önkormányzat továbbra is támogatja a községet érintő idegenforgalmi beruházásokat, vállalkozásokat. A településen többen foglalkoznak szálláshely szolgáltatással, vendéglátással, amely újabb pozitív lehetőségeket jelent a falusi turizmus számára. Az idegenforgalmi adó hozzájárul az önkormányzat adó bevételeihez.

Az elmúlt években megnövekedett, de jelenleg inkább stagnáló idegenforgalom egy jó kiindulási alapot jelenthetnek a település hosszabb távú fejlődése szempontjából, amely Mád egész lakossága számára képesek biztosítani az elmúlt időszakban elindult, dinamikus és pozitív folyamatoknak a folytatását.

A turisztika fontos azért is, mert munkahelyteremtő és megtartó képessége is jelentős lehet.

5.2 Bor-turizmus, vendéglátás

„Bor, bor, bor de jó ez a mádi bor”

Sok okunk lehet arra, hogy Tokaj-Hegyaljára utazzunk – de természetesen, hogy a bor ezek között az első helyen szerepel. A borutazók, jöjjenek egyénileg vagy szervezeten, biciklivel vagy autóval, megismerhetik a földet, ahol a szőlő terem, a különleges pincéket, ahol a bor születik, és a tokaji borok mellett a vidék számos más ízét is. Szeptember elején, a Furmint Ünnepen a mádi pincészetek kiváló boraival lehet megismerkedni.

Az önálló szervezésű, egy-két pincészetet meglátogató, például egy hétvégére, vagy kerékpáros túránk egy megállójának tervezett program is lehet igazán élményekben gazdag. Ugyanis a legtöbb pincészetnél részünk lehet a borászkodást, és ami ott töltött időnk is teljesen lefedő programban. Kérhetünk szállást és a helyi, de mindenképp a házias, vidéki ízeket felvonultató étkezést. Kisgyermekes családok is vállalkozhatnak ilyen útra, hiszen a mádi Furmintház gazdag programot kínál a gyerekeknek addig is, amíg a felnőttek a történelmi dülőkön kirándulnak, vagy épp borkóstolón vesznek részt.

Lehetőségünk van tehát dűlölátogatásra, amikor is megismerhetjük a helyet, ahol a szőlő termett, és betekintést kaphatunk a gazda nem könnyű munkájába. A kóstolás helye általában a pince, amiből nincs két egyforma Tokaj-Hegyalján, de közös jellemzőjük, hogy a tufába vájt keskeny járatok falát az aszúbor születését segítő nemespenész, a *Cladosporium cellare* borítja – így egészen egyedi hangulatúak. A muzeális borok palackját is gyakran beborítja ez a puha, zöldesszürke bársony – a hordóból már palackba fejtett, de még a pincében érlelt fiatal aszú viszont napként ragyog fel lámpánk fényében.

6 SWOT ELEMZÉS

Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek
Jó természetföldrajzi adottságok, nagyvárosok közelsége	Nagy átmenő teherforgalom	A település demográfiai megtartó erejének növelése
Jó infrastrukturális ellátottság, a településen kiépült a vezetékes földgázellátás, a víz és csatornarendszer	Kevés a nagy tőkeerős és innovatív vállalkozás	Új vállalkozások részére telephely biztosítása
Működőképes kis és közép-vállalkozói szféra	Kevés a munkalehetőség a településen	Már jól működő vállalkozások támogatása, beruházások élénkítése
Megfelelően kiépült és jól működő intézményrendszer	Stagnáló turisztikai, idegenforgalmi lehetőségek	A kistérségi és területfejlesztési együttműködési lehetőségek maximális kihasználása
Jó közlekedési adottságok (közút, vasút)	Az úthálózat nem megfelelő állapota	Információs és informatikai lehetőségek, adottságok fejlesztése
Jó térségi elhelyezkedés (Tokaj-Hegyalja szívében)	A programokról, rendezvényekről szűk körben értesülnek	Turisztikai lehetőségek kihasználása

Erős települési civil
önszerveződések és
együttműködési rendszer

Az egészségügyi
szakellátás hiánya (pl.:
nőgyógyászat)

Hagyományteremtés,
sajátos települési arculat
kialakítása
Megjelenés a közösségi
médiákban

A közbiztonság általános
helyzete jó

A megfelelően képzett
szakmunkások hiánya

Az Európai Unió,
pályázati lehetőségek
kihasználása

7 A GAZDASÁGI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

Az önkormányzat a gazdasági program megvalósítása érdekében kiemelt feladatának tekinti:

- **település és környezete természeti adottságainak fokozott védelmét,**
- **az infrastruktúra további fejlesztését**
- **a környezetkultúra javítását, a településszététika fejlesztését**

A program megvalósítása érdekében, amennyiben arra lehetőség van, folyamatosan kell készíteni pályázatokat, amiért a polgármester felelős.

7.1. A gazdasági program végrehajtásának irányítása és ellenőrzése

- A meghatározott feladatok végrehajtásáért elsősorban a polgármester felelős, de képviselőknek is kötelessége segíteni ebben a munkájában.
- A program végrehajtásához szükséges forrásokat az éves költségvetés készítésekor kell megtervezni és lehetőség szerint biztosítani.
- A programban meghatározottaktól eltérni, illetve módosítani csak a képviselő-testület előzetes jóváhagyása után lehet.
- A polgármester a jóváhagyott gazdasági program időarányos teljesítésének alakulásáról, az esetleges nehézségekről folyamatosan köteles a képviselő-testületet tájékoztatni.

Környezetvédelem

- parlagfű irtás, általános gyommentesítés az önkormányzat területén
- Mád tisztaságáért program megkezdése (szemétszedés)
- Közterületeink virágosítása, parkosítása, (díszfák ültetése, pihenő padok kihelyezése) Önkormányzat üres telkeinek rendbetétele

Oktatás, művelődés

- A gyerekek támogatása, intézményeink fejlesztése
- Tehetséges, szociálisan rászorult tanulók támogatása
- Furmint Ünnep, és az évi rendszeres rendezvények rendezése, hagyományának ápolása
- Ünnepeink megtartása, színvonalának, az azon való résztvevők számának növelése
- Könyvtári ellátásban való részvétel megtartása

Szociális és egészségügyi ellátás

- Jelenlegi szociális és egészségügyi rendszer fenntartása (társulás, orvosi ügyelet támogatása, körzeti orvosok támogatása)
- Szociálisan rászorult személyek támogatása (idős, magányos, beteg emberek támogatása, házi segítségnyújtás fejlesztése társulásban, Idősek Nappali ellátása tovább működtetése, fejlesztése)
- Kötelező és ajánlott szűrővizsgálatok népszerűsítése

Közbiztonság

- Jó együttműködés fenntartása rendőrséggel, polgárőrséggel (térfigyelő kamera rendszer bővítése)
- Közterületek, rendezvények rendjének megőrzése

Civil szervezetek

- A Mádi székhelyű egyesültekkel a jó kapcsolat megőrzése, újjászervezés kezdeményezése
- Közös rendezvények szervezése
- Lakosok aktív közreműködésének kérése rendezvények lebonyolításánál

Munkahelyteremtés

- Új vállalkozások elindításának, letelepedésének elősegítése

Településfejlesztési politika

- Információs és köszöntő táblák kihelyezése
- Kútjaink rendbetétele
- Műemlékeink állapotának megőrzése, javítása
- Településszerkezeti és szabályozási terv felülvizsgálat

Pénzügyi és adópolitika

- Adónemek felülvizsgálata
- Pályázatokhoz szükséges önerőalap biztosítása
- Folyamatos pályázati lehetőségek kihasználása

Közzolgáltatás

- Ügyfélbarát önkormányzati szolgáltatói tevékenység fenntartása községünkben
- Átlátható és ellenőrizhető közös hivatal
- Elektronikus ügyintézés folyamatos megvalósítása, illetve képviselő-testületi ülésre előterjesztések elektronikus kiküldése

Mád, 2025. április 02.

Dubóczki Dorina
polgármester

Dr. Béni Gyula
jegyző